


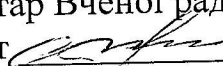
**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

УЗГОДЖЕНО:


Гарант освітньо-наукової програми
«Педіатрія»
професор  В. Похилько

Заслухано на засіданні Вченої ради
ПДМУ

«30» листопада 2022 року,
протокол № _____

Секретар Вченої ради
доцент  В. Філатова

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор ЗВО з наукової роботи
ПДМУ
професор  Г. Кайдашев
«30» листопада 2022 року



СИЛАБУС

ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ

для здобувачів освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, які
навчаються за освітньо-науковою програмою «Педіатрія»

Полтава – 2022



СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Психологія спілкування

Освітньо-наукові програми	«Педіатрія» (режим доступу: https://www.pdmu.edu.ua/n-process/departement-npr/onp/pediatr)
Галузі знань	22 – Охорона здоров'я, 09 – Біологія
Спеціальності	228 – Педіатрія
Курс	1
Семестр	2
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/години	1 / 30
Мова викладання	Українська
Предмет вивчення	<p>Дисципліна «Психологія спілкування» є нормативною у підготовці здобувачів третього освітньо-наукового рівня з фаху педіатрія. Дисципліна складається із лекційних та практичних занять, на яких будуть висвітлені питання трактуванню визначень «спілкування», «діяльність», «суспільні відносини», диференціації когнітивного, афективного, контактного аспектів спілкування, аналізу засобів спілкування.</p> <p>Особлива увага приділяється диференціації понять «міжособистісне спілкування», «рольове спілкування», «соціальна позиція», «соціальний статус», «ритуальне спілкування», «імперативне спілкування». У кожній темі обов'язково розкриті питання дитячої та підліткової вікової психології.</p> <p>Викладання дисципліни має на меті підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних генерувати нові креативні наукові ідеї та впроваджувати в практику інноваційні технології.</p>
Мета	Формування наукового мислення на основі теоретичних знань та практичної підготовки, оновлення, поглиблення ключових професійних компетентностей, а також вільного спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому відповідно до вимог системи якості підготовки кадрів для сфери охорони здоров'я.

Зв'язок з іншими дисциплінами	Місце дисципліни визначається її структурно-логічним зв'язком з іншими дисциплінами, зокрема: педагогікою та психологією вищої освіти, курсом академічної доброчесності, біоетикою та іншими.																																																													
Форми навчання	Очна (денна, вечірня), заочна.																																																													
Результати навчання	Дисципліна спрямована на набуття знань про морально-етичні норми, правила і принципи професійного лікарського поведінки, науково-методологічні проблеми психології спілкування, основні характеристики спілкування з дітьми та їх батьками, основні проблеми здоров'я і нездоров'я людини, які визначаються соціально-психологічними факторами; умінь аналізувати спілкування як соціальну потребу дитини, класифікувати основні функції спілкування, характеризувати конфліктне спілкування, встановлювати контакт з дитиною-пацієнтом і її батьками, вести бесіду, збирати результати анамнезу; компетентностей , що сприятиме формуванню навичок управління роботою колективу студентів, колег, міждисциплінарної команди, організації навчання учасників освітнього процесу при виконанні наукової та освітньої діяльності і впливу на їх соціальний розвиток, оцінювання ефективності освітнього процесу, рекомендувати шляхи його вдосконалення, використання етичних принципів у роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами, дотримання наукової етики, демонстрації академічної доброчесності та діяти відповідно щодо достовірності отриманих наукових результатів.																																																													
Види занять	Лекційні та практичні заняття, самостійна робота, консультації.																																																													
Структура дисципліни	<p align="center">ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">№ п/п</th><th rowspan="2">Назва курсу</th><th rowspan="2">Всього годин</th><th colspan="3">Вид заняття</th></tr> <tr> <th>Лекції</th><th>Практичні заняття</th><th>Самостійна робота</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td>Змістовний модуль. Психологія спілкування.</td><td>30</td><td>10</td><td>10</td><td>10</td></tr> <tr> <td>1.</td><td>Спілкування як феномен психології. Теоретико-методологічні передумови дослідження спілкування. Розвиток спілкування в онтогенезі.</td><td>2</td><td>2</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>2.</td><td>Спілкування як обмін інформацією. Специфіка процесу обміну інформацією в дитячо-підлітковому віці.</td><td>2</td><td>2</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>3.</td><td>Психодіагностика особливостей вербального та невербального спілкування. Психотренінг навичок спілкування.</td><td>2</td><td></td><td>2</td><td></td></tr> <tr> <td>4.</td><td>Психологічні особливості вербальної комунікації дитячо-підліткового віку.</td><td>2</td><td></td><td></td><td>2</td></tr> <tr> <td>5.</td><td>Мистецтво діалогу. Діалогічне спілкування.</td><td>2</td><td></td><td></td><td>2</td></tr> <tr> <td>6.</td><td>Спілкування як взаємодія. Теорії міжособистісної взаємодії.</td><td>2</td><td>2</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>7.</td><td>Особливості міжособистісного спілкування</td><td>2</td><td></td><td>2</td><td></td></tr> </tbody> </table>					№ п/п	Назва курсу	Всього годин	Вид заняття			Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота		Змістовний модуль. Психологія спілкування.	30	10	10	10	1.	Спілкування як феномен психології. Теоретико-методологічні передумови дослідження спілкування. Розвиток спілкування в онтогенезі.	2	2			2.	Спілкування як обмін інформацією. Специфіка процесу обміну інформацією в дитячо-підлітковому віці.	2	2			3.	Психодіагностика особливостей вербального та невербального спілкування. Психотренінг навичок спілкування.	2		2		4.	Психологічні особливості вербальної комунікації дитячо-підліткового віку.	2			2	5.	Мистецтво діалогу. Діалогічне спілкування.	2			2	6.	Спілкування як взаємодія. Теорії міжособистісної взаємодії.	2	2			7.	Особливості міжособистісного спілкування	2		2	
№ п/п	Назва курсу	Всього годин	Вид заняття																																																											
			Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота																																																									
	Змістовний модуль. Психологія спілкування.	30	10	10	10																																																									
1.	Спілкування як феномен психології. Теоретико-методологічні передумови дослідження спілкування. Розвиток спілкування в онтогенезі.	2	2																																																											
2.	Спілкування як обмін інформацією. Специфіка процесу обміну інформацією в дитячо-підлітковому віці.	2	2																																																											
3.	Психодіагностика особливостей вербального та невербального спілкування. Психотренінг навичок спілкування.	2		2																																																										
4.	Психологічні особливості вербальної комунікації дитячо-підліткового віку.	2			2																																																									
5.	Мистецтво діалогу. Діалогічне спілкування.	2			2																																																									
6.	Спілкування як взаємодія. Теорії міжособистісної взаємодії.	2	2																																																											
7.	Особливості міжособистісного спілкування	2		2																																																										

	лікаря та хворого в педіатричній практиці.				2		
8.	Сутність міжособистісної комунікації. Особливості міжособистісної комунікації в дитячо-підлітковому віці.	2			2		
9.	Спілкування як розуміння та сприйняття одне одного. Вікові особливості соціальної перцепції.	2	2				
10.	Характеристика людини за першим враженням. Психотренінг навичок спілкування.	2		2			
11.	Візуальна психодіагностика з урахуванням поведінкових особливостей в дитячо-підлітковому віці.	2			2		
12.	Конфліктологія. Вікові особливості поведінки у конфліктній ситуації.	2	2				
13.	Психодіагностика рівня конфліктності. Психотренінг навичок спілкування.	2		2			
14.	Психодіагностика комунікативної культури медика. Комунікативна компетентність лікаря та її роль в ефективній і безконфліктній взаємодії з пацієнтами дитячо-підліткового віку та їх батьками.	2			2		
15.	Підсумковий модульний контроль.	2		2			
Всього		30	10	10	10		
Методи навчання	Проблемне навчання; дослідницьке навчання; лекція; бесіда; розповідь-пояснення; практичні роботи; самостійна робота під керівництвом викладача; самостійна домашня робота; перегляд навчальних кінофільмів; наочні методи (ілюстрації, демонстрації); підготовка рефератів; опитування думок аспірантів; аналіз ситуацій, дискусії; дебати; мозковий штурм; робота в групах; заняття-ділова зустріч; заняття-навчальна конференція; проєктно-дослідницький метод; портфоліо; вправи; творчі роботи; онлайн дискусії; індивідуальне і групове консультування; відеозаписи лекцій і практичних занять; вікторини; бліц-опитування; спільна робота аспірантів і викладача з додатками, експериментально-психологічними методиками; спостереження і систематизація фактів; самостійне вивчення проблеми в науковій літературі; складання планів, конспектів.						
Форми та методи оцінювання	Поточне, тематичне, семестрове оцінювання, підсумковий модульний контроль, залік.						
Система оцінювання	<p>Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою При цьому, кількість балів:</p> <ul style="list-style-type: none">• 1-34 відповідає оцінці «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;• 35-59 відповідає оцінці «незадовільно» з можливістю повторного складання;• 60-64 відповідає оцінці «задовільно» («достатньо»);• 65-74 відповідає оцінці «задовільно»;• 75 - 84 відповідає оцінці «добре»;• 85 - 89 відповідає оцінці «добре» («дуже добре»);• 90 - 100 відповідає оцінці «відмінно». <p>Для здобувачів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж критично-розрахунковий мінімум – 60 балів, для одержання заліку обов'язковим є виконання умов, що висуваються викладачем.</p> <p>Шкала відповідності:</p> <table><tr><td>За 100 – бальною шкалою</td><td>За чотирибальною шкалою</td></tr></table>					За 100 – бальною шкалою	За чотирибальною шкалою
За 100 – бальною шкалою	За чотирибальною шкалою						

	A	90 – 100	5	відмінно
	B	85 – 89	4	добре
	C	75 – 84		
	D	65 – 74	3	задовільно
	E	60 – 64		
	F _x	35 – 59	2	не задовільно
	F	1 – 34		
<p>Матеріально-технічне та/або інформаційне забезпечення</p> <p>Вивчення дисципліни, окрім іншого, забезпечується з допомогою системи дистанційного навчання Полтавського державного медичного університету (режим доступу: https://moodle.pdmu.edu.ua/). У системі містяться авторські презентативні матеріали к.мед.н. Борисенко В. В., розгорнуті теоретичні викладки лекційного матеріалу, конспекти лекцій, інтерактивні тестові завдання для перевірки знань, підбірки навчальної літератури.</p> <p>Інформаційна підтримка здобувачів під час вивчення дисципліни забезпечується наступним:</p> <ul style="list-style-type: none"> • відкритим доступом до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, Web of Science, Science Direct; • доступом до ліцензійного програмного забезпечення Strikeplagiarism для перевірки всіх видів навчальних робіт на наявність в них неправомірних запозичень; • випуском 5 журналів, що входять до Переліку наукових фахових видань МОН України, що забезпечують і можливість проведення літературного пошуку, ознайомлення з методами досліджень провідних вчених ПДМУ, і можливість опублікування власних результатів наукової роботи. <p>Рекомендована література</p> <p>Філоненко М. М. Психологія спілкування. Підручник. — К.: Центр навчальної літератури, 2018. — 240 с.</p> <p>The Psychology of Language and Communication By Geoffrey Beattie, Andrew W Ellis DOI https://doi.org/10.4324/9781315187198</p> <p>Скрипніков А.М., Сонник Г.Т., Животовська Л.В., Фисун Ю.О., Шиндер В.В. Медицинская психология. – Полтава, 2017. – 271с.</p> <p>Савенкова Л.О. Психологія спілкування: навч. посіб. / [Л. О. Савенкова та ін.]; за заг. ред. Л.О. Савенкової; Держ. ВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – Київ КНЕУ, 2015. - 309 с.</p> <p>Курова А.В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА» / А.В. Курова – Одеса: Фенікс, 2020. – 79 с.</p> <p>Психологія спілкування: навч. посіб. / [Л. О. Савенкова, В. В. Сгадова, Л. Л. Борисенко та ін.]; за заг. ред. Л. О. Савенкової. — К. : КНЕУ, 2015. — 309 с.</p> <p>Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування: підручник (ВНЗ I—III р. а.) / І.Я. Губенко, О.С. Карнацька, О.Т. Шевченко. — 2-е вид., переробл. і допов. – К., 2018. – 392 с.</p> <p>Періг І.М. Психологія спілкування / Методичний посібник для самостійної роботи для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності “Психологія”, “Практична психологія”. – Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2018. – 25 с.</p> <p>Тимофієва М.П. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних закладів освіти України / Тимофієва М.П., Борисюк А.С., Павлюк О.І. – Чернівці, 2019. – 100 с.</p> <p>В. Г. Воронкова Етика ділового спілкування: навч.посібник / В. Г. Воронкова, А. Г. Беліченко, В.В. Мельник. - Львів: Магнолія 2019. - 312 с.</p>				

	<p>Матвійчук Т. Ф. Конфліктологія: навчально-методичний посібник / Т. Ф. Матвійчук. – Львів, «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2018. - 76 с.</p> <p>Медична психологія: методичні рекомендації для самостійної роботи студентів // .М.Кожина, Г.О. Самардакова, І.Ф. Терьошина, Т.М. Радченко, І.М. Стрельнікова, К.О. Зеленська, Л.М. Гайчук – 2018р., 131 с.</p> <p>Ломачинська І.М. Основи корпоративної культури: навч. посіб./ І.М. Ломачинська. – К.: Ун-т "Україна", 2016. – 280 с.</p> <p>Medical psychology. State National Textbook / I.D. Spirina, I.S. Vitenko, O.K. Napreenko et al. – Dnipropetrovsk: 2015. – 376 с</p> <p>Бронікова С. Практики комунікативної культури в медичному закладі. Пацієнт-центрований підхід, 2020. — 72 с</p> <p>Галіяш Н. Комунікативні навички в медицині : посіб. / Наталія Галіяш, Наталія Петренко, Наталія Бількевич. – Тернопіль : ТДМУ, 2019. – 132 с</p> <p>Зливков В.Л., Лукомська С.О. Список Гіппократа: основи психології спілкування для медичних працівників / В.Л.Зливков, С.О. Лукомська. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М.; К., 2017. – 208 с.</p> <p>Комунікативні навички лікаря. Конспект лекцій / заг. ред. О.С.Чабан. – К.: LAT&K, 2017. – 152 с.</p> <p>Комунікації в охороні здоров'я [монографія]/ М.А. Знаменська, Г.О. Слабкий, Т.К. Знаменська – Київ, 2019. - 194 с.</p> <p>Психогенні психічні розлади / Л.О. Герасименко, А.М. Скрипніков, Р.І. Ісаков : навч.-метод. посіб. – К. : ВСВ «Медицина», 2021. – 208 с.</p> <p>Філоненко М.М. Психологія особистісного становлення майбутнього лікаря. – Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 334 с.</p> <p>Clinical Topics in Teaching Psychiatry Edited by Sarah Huline-Dickens. Cambridge University Press 2022 DOI: https://doi.org/10.1017/9781009053938</p> <p>Social Inclusion and Mental Health Jed Boardman, Helen Killaspy, Gillian Mezey. Cambridge University Press 2022 DOI: https://doi.org/10.1017/9781911623601</p> <p>History and Systems of Psychology 8th edition (current edition) James F. Brennan , Catholic University of America, Washington DC, Keith A. Houde , Ave Maria University, Florida 2022 DOI https://doi.org/10.1017/9781009042895</p> <p>Аналіз сімейного здоров'я при шизофренії в одного з батьків / Л.В. Животовська, О.А. Казаков, В.В. Борисенко // Медична психологія, 2015 10, № 3 с.48-51</p> <p>Association between emotional-volitional dysfunction and features of aggression or hostility in mens with different forms of substance addictions: a cross-sectional study / L. V. Zhyvotovska, D. I. Boiko, N. V. Kadzhaia, A. D. Shkodina, I.V. Demianenko, V.V. Borysenko // Wiadomosci Lekarskie. – 2020. – Vol. 73 (6). – P.1129 – 1133.</p> <p>Body dysmorphophobic disorder and other non-psychotic mental disorders in persons with cosmetic defects and deformities of the nose / L.A. Bodnar, L.V. Zhyvotovska, A.M. Skrypnykov, V.V. Borysenko, O.A. Kazakov, V.A. Bodnar // Wiadomosci lekarskie. – 2021 – Vol. 74(6) – P.1414-1419.</p> <p>Вплив соціальної ізоляції на психоемоційну сферу доглядачів за пацієнтами з деменцією в період пандемії COVID-19 / О. В. Орлова, Л. В. Животовська, Л. А. Боднар, В. В. Борисенко // International scientific and practical conference «Medicine and Health Care in Modern Society: Topical Issues and Current Aspects», February 26-27, 2021. Lublin, Repblіc of Poland: Medical University of Lublin. – P.113-116.</p> <p>Focus on sleep problems in patients with somatoform disorders / A. Skrypnykov et all // Світ медицини та біології. - 2019. - №3. - С. 147-152.</p> <p>Лікар і пацієнт у діагностичному процесі (психологічні аспекти) / А.М. Скрипніков, Л.О. Герасименко, Р.І. Ісаков, П.В. Кидонь // Практикуючий лікар. – 2021. – Т. 10, № 1. – С. 73–77.</p> <p>Скрипніков А.М., Сонник Г.Т., Животовська Л.В., Фисун Ю.О., Шиндер В.В. Медицинская психология. – Полтава, 2017. – 271с.</p> <p>Скрипніков А.М., Герасименко Л.О., Ісаков Р.І. Перинатальна психологія - Полтава, 2017. – 156 с.</p> <p>Медична психологія : підручник / С.Д. Максименко, Я.В. Цехмістер, І.А. Коваль, К.С. Максименко ; за загальною ред. С.Д. Максименка. – 2-е вид. – К. : Слово, 2014. – 516 с.</p> <p>Особливості діагностики, терапії та медико-психологічної реабілітації вимушених переселенців з зони бойових дій, хворих на посттравматичний стресовий розлад. Методичні рекомендації / Спіріна І.Д., Леонов С.Ф., Рокутов С.В. та ін. – К., 2015. - 28 с.</p> <p>Кюблер-Росс Э.О смерти и умирании. – К.: София, 2001. – 320 с.</p> <p>Encyclopedia of Communication Theory." IOSR Journal of Humanities and Social Science, vol. 15, no. 4, 2013, pp. 84–85, web.stanford.edu/~bailen/papers/icae-psychology, 10.9790/0837-1548485. Accessed 28 Aug. 2021.</p> <p>Соціальна психологія особистості і спілкування [Електронний ресурс] // Библиотека онлайн © 2006-2022 – DOI https://readbookz.net/books/174.html</p> <p>Корольчук М. С. Психодіагностика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. С. Корольчук. — К. : Ніка Центр, 2007. — 400 с.</p>
Політика дисципліни	<p>Обов'язки осіб, які навчаються в Університеті:</p> <p>Особи, які навчаються в Університеті, зобов'язані:</p>

	<p>1) дотримуватися вимог законодавства, Статуту та правил його внутрішнього розпорядку;</p> <p>2) виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;</p> <p>3) виконувати вимоги освітньої (наукової) програми (індивідуального навчального плану (за наявності), дотримуючись академічної доброчесності, та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання.</p> <p><u>Відвідування занять:</u></p> <p>аспіранти очної (вечірньої) форми навчання зобов'язані відвідати не менше, як 50 % від загального обсягу аудиторних занять, аспіранти заочної форми навчання – не менше 20 %.</p> <p><u>Визнання і перезарахування результатів навчання:</u></p> <p>Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на дану дисципліну, забезпечуючи, таким чином, формування своєї індивідуальної освітньої траєкторії. Визнанню підлягають результати навчання, отримані у неформальній освіті, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі.</p> <p><u>Дотримання академічної доброчесності</u> здобувачами під час вивчення дисципліни передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного і підсумкового контролів; - посилення на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей; - надання достовірної інформації по результати навчання; дотримання норм законодавства про авторське право.
Викладачі	<i>Борисенко Володимир Васильович</i> – к.мед.н., асистент кафедри психіатрії, наркології та медичної психології Полтавського державного медичного університету (https://psychiatry.pdmu.edu.ua).
Оригінальність навчальної дисципліни	Авторський курс
Розробники	<i>Борисенко Володимир Васильович</i> – к.мед.н., асистент кафедри психіатрії наркології та медичної психології Полтавського державного медичного університету
Контакти	Кафедра психіатрії, наркології та медичної психології Полтавського державного медичного університету Адреса: 36011, м. Полтава, вул. Медична, 1, Телефон: (05322) 64-81-60, e-mail: psychiatry@pdmu.edu.ua